

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 24050
Tarih : 02.03.2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5510 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifim gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Serpil KEMALBAY PEKGÖZEGÜ
İzmir Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler	
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe	
Tarih:	03 Mart 2023	Esas No: 2/4978

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
0 5 Mart 2023
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
0 9 Mart 2023
No: 1179699

GEREKÇE

Yüzde 92'si aktif ve farklı deprem kuşakları üzerinde yer alan Türkiye'de son yüz yıl içerisinde İzmir, İzmit, Bingöl, Muş, Van, Erzurum, Erzincan, İstanbul ve çevresi başta olmak üzere deprem yaşanmayan ve depremlerin tekrar etmediği bir bölge nerdeyse yok gibidir. Türkiye'nin bir deprem ülkesi olduğu ve depremin herkes için yaşam hakkı başta olmak üzere tüm hakları için en büyük tehditlerden birisi olduğu gerçeği tartışılmayacak kadar net bir olgudur.

Son olarak 6 Şubat 2023 tarihinde merkez üssü Pazarcık ve Elbistan olan ve toplam 11 ili etkileyen 7,7 ve 7,6 büyüklüğünde ki iki büyük deprem felaketinde öncesinde önlemlerin alınmaması, deprem sonrasında etkin bir arama kurtarma çalışmasının yapılmaması, ciddi bir organizasyonsuzluk yaşanması, devlet kurumlarının mevzuattan doğan yetkilerini dahi kullanmaktan kaçınması sonucu şimdiye kadar resmî açıklamalara göre 50 bine yakın insan yaşamını yitirmiş, yüzbinlerce yurttaş ağır yaralanmış ya da sakatlanmış olup bölgede yaşayan yaklaşık 13,5 milyon kişinin yaşamı olumsuz olarak doğrudan etkilenmiştir. Öte yandan, yaşanan bu depremler ekonomik, siyasal, sosyal, hukuksal birçok sonuçları da beraberinde getirmiştir.

Güvencede olma ihtiyacı evrensel bir insani gereklik olup Anayasa'nın "Sosyal güvenlik hakkı" başlıklı 60. Maddesinde de "Herkes, sosyal güvenlik hakkına sahiptir. Devlet, bu güvenliği sağlayacak gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar." hükmü ile yer almaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin, sosyal risklere karşı herkesin korunma gereksinimini karşılaması gereğinden hareket ettiğimizde, doğal risklerin olası yıkıcı sosyal sonuçlarının herhangi bir başvuru olmaksızın sosyal devletin en önemli aracı olan sosyal politika uygulamalarıyla bertaraf edilmesi gereği açıktır. Hem bağımlı çalışanlar hem de diğer emekçiler için çalışma ve sosyal güvenlik hakkından, iş ve gelir güvencesine kadar ciddi sosyal politika önlemleri alınması gerekiyor. Anayasa'da güvence altına alınan sosyal hakların sunumu felaket dönemlerinde başta kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar, yoksullar ve göçmenler olmak üzere kırılgan ve dışlanmış toplumsal gruplar için özellikle önem taşımaktadır.

Güvence gereksinimini somut hale getirmek amacıyla deprem sebebiyle yaşamını yitirenlerin hak sahiplerine 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 32. maddesinde yer alan 1800 gün prim ödeme veya en az 5 yıl sigortalılık süresi ile 900 gün prim ödeme koşulu aranmaksızın ölüm aylığı bağlanmalıdır.

Deprem nedeni ile meslekte kazanma gücünün en az yüzde 60'ını kaybedenler malul sayılarak 5510 sayılı Yasa'nın 26. maddesindeki prim ve sigortalılık süresi şartları aranmaksızın bu

kişilere malullük sigortasından malullük aylığı bağlanmalıdır. Çalışma gücündeki kayıp oranı yüzde 40-59 olan depremzedelere yaş şartı aranmaksızın emeklilik hakkı tanınmalıdır.

Deprem nedeni ile çalışma gücünü yüzde 40 ila yüzde 59 arasında kaybeden sigortalı depremzedelere 5510 sayılı Kanun'un 28. maddesi uyarınca prim gün sayısı ve sigortalılık süresi aranmaksızın yaşlılık sigortası kapsamında emeklilik hakkı sağlanmalıdır. Sakatlanan depremzedelere sürekli iş göremezlik ödeneği bağlanmalıdır. Deprem ve doğal afetler tüm sigortalılar açısından 5510 sayılı Yasa'nın 13. maddesi kapsamına dahil edilerek iş kazası sayılmalı ve deprem nedeni ile meslekte kazanma gücünü en az yüzde 10 oranında kaybeden sigortalılara 5510 sayılı Yasa'nın 16. ve 19. maddeleri kapsamında iş göremezlik geliri bağlanmalıdır.

Kanun teklifimiz ile; depremzedelerin yıllarca sürecekt mahkeme süreçleri ile uğraşmalarına engel olunması, depremde hayatını kaybedenlerin hak sahiplerine ön koşulsuz, prim ödeme ve çalışma süresi koşulları aranmaksızın ölüm aylığı bağlanması, deprem nedeni ile çalışma gücünü belli oranda kaybeden depremzedelere prim gün sayısı ve sigortalılık süresi aranmaksızın emeklilik hakkı tanınması, meslekte kazanma gücünü belli bir oranda kaybeden depremzedelere malullük aylığı bağlanması ve sakatlanan depremzedelere sürekli iş göremezlik ödeneği bağlanarak kamu desteği dışında yardıma muhtaç olmadan yaşamlarını sürdürebilmeleri için hak eksenli korunmanın sosyal güvenlik kurumu tarafından sağlanması amaçlanmaktadır.

**5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI
KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 3'üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“32) Deprem mağdurları: Adıyaman İli Samsat ve Kahta İlçelerinde ve Şanlıurfa İli ve çevresinde 2/3/2017 tarihinde, Adıyaman İli Merkez, Samsat, Kahta İlçeleri ve çevresinde 24/4/2018 tarihinde ve Muğla İline bağlı Ula İlçesi ve çevresinde 25/11/2017 tarihinde, Denizli İli Acıpayam İlçesinde 20/3/2019 tarihinde, Malatya İli Arguvan İlçesinde 21/3/2019 tarihinde, Elazığ İli Sivrice İlçesi ve çevresinde, Malatya İli Doğanyol ve Pütürge İlçelerinde 4/4/2019 tarihinde, Denizli İli Çardak İlçesi ve çevresinde, Denizli İli Bozkurt İlçesinde, Afyonkarahisar İli Dazkırı İlçesinde 8/8/2019 tarihinde, Çanakkale İli Ayvacık ve Ezine İlçelerinde 6/2/2017 tarihinde, Antalya İli Korkuteli İlçesinde 6/2/2015 tarihinde, Çanakkale İli Gökçeada İlçesinde 24/5/2014 tarihinde, Bingöl İli Kiğı İlçesinde 3/12/2015 tarihinde, Malatya İli Hekimhan ve Kuluncak İlçelerinde 29/11/2015 tarihinde, Van İli Muradiye İlçesinde 29/10/2015 tarihinde, Manisa İli Akhisar İlçesinde 12/9/2016 tarihinde, Manisa İli Selendi İlçesinde 21/4/2017 tarihinde, Manisa İli Saruhanlı İlçesinde 27/5/2017 tarihinde, Muğla İli Bodrum İlçesinde 21/7/2017 tarihinde ve Erzurum İli Aşkale İlçesinde 11/5/2017 tarihinde, Manisa İli Akhisar ve Kırkağaç İlçeleri ve çevresinde 22/1/2020 tarihinde, Elazığ İli Merkez, Sivrice, Alacakaya, Arıcak, Baskil, Karakoçan, Kovancılar, Palu ve Maden İlçeleri ve çevresinde, Elazığ İli Keban İlçesi Üçpınar Köyünde, Malatya İli Doğanyol, Pütürge, Kale, Yeşilyurt ve Battalgazi İlçeleri ve çevresinde, Diyarbakır İli Çüngüş ve Çermik İlçeleri ve çevresinde, Adıyaman İli Gerger ve Sincik İlçeleri ve çevresinde, Tunceli İli Merkez, Mazgirt ve Pertek İlçeleri ve çevresinde 24/1/2020 tarihinde, Van İli Başkale ve Saray İlçeleri ve çevresinde 23/2/2020 tarihinde, Malatya İli Arapgir, Arguvan, Doğanşehir, Hekimhan, Kuluncak, Pütürge İlçeleri ve çevresinde 5/6/2020 tarihinde, Bingöl İli Karlıova, Yedisu ve Adaklı İlçeleri ve çevresinde, Erzurum İli Çat İlçesi ve çevresinde 14/6/2020 tarihinde, Erzincan İli Tercan İlçesi ve çevresinde 14/6/2020 ve 15/6/2020 tarihlerinde, Van İli Saray, Özalp ve Gürpınar İlçeleri ve çevresinde 25/6/2020 tarihinde, Bitlis İli Hizan İlçesi ve çevresinde 7/8/2020 tarihinde, Erzincan İli Tercan İlçesi ve çevresinde 28/10/2020 tarihinde, İzmir İli Aliaga, Balçova, Bayındır, Bayraklı, Bergama, Bornova, Buca, Çeşme, Çiğli, Dikili, Foça, Gaziemir, Güzelbahçe, Karabağlar, Karaburun,

Karşıyaka, Kemalpaşa, Kiraz, Konak, Menderes, Menemen, Narlıdere, Seferihisar, Selçuk, Tire, Torbalı, Urla İlçeleri ile Aydın İli Kuşadası İlçesi ve çevresinde 30/10/2020 tarihinde, Siirt İli Kurtalan İlçesi ve çevresinde 3/12/2020 tarihinde, Van İli Tuşba İlçesi ve çevresinde 15/12/2020 tarihinde, Elazığ İli Baskil, Karakoçan, Kovancılar, Maden Merkez, Palu, Sivrice İlçeleri ve çevresinde 27/12/2020 tarihinde, Adana, Adıyaman, Diyarbakır, Elazığ, Gaziantep, Hatay, Kahramanmaraş, Kilis, Malatya, Osmaniye, Şanlıurfa illeri ve Sivas ili Gürün ilçesinde 6/2/2023 tarihinde meydana gelen deprem afetleri sebebiyle vefat edenlerin yakınları ile malül kalanlardan bu Kanuna göre uzun vadeli sigorta kolları bakımından henüz hak sahibi olmayanları,”

MADDE 2- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 4’üncü maddesine aşağıdaki bent eklenmiştir.

“d) Deprem mağdurları,”

MADDE 3- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 7’nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent ve sonuna aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“d) Deprem mağdurları için 6/2/2023 tarihinden,”

“Birinci fıkranın (d) bendinin uygulanmasında sigortalığın başlama zamanı ile diğer unsurların kaydı ve hak sahiplerine gelir bağlanması gibi uygulamaya ilişkin diğer usul ve esaslar, ilgili Bakanlıkların görüşü de alınarak Kurum tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 4- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa 42’nci maddesinin sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“MADDE 24/A

Deprem mağdurlarına sağlanan haklar şunlardır:

a) Sigortalı sayılanlara, geçici iş göremezlik süresince günlük geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi.

b) Sigortalıya sürekli iş göremezlik geliri bağlanması.

c) Deprem sırasında veya depremden kaynaklanan nedenlerle sonradan ölen sigortalının hak sahiplerine, gelir bağlanması.

d) Deprem sırasında veya depremden kaynaklanan nedenlerle sonradan meydana gelen maluliyetler nedeniyle sigortalıya maluliyet aylığı bağlanması.

e) Deprem sırasında veya depremden kaynaklanan nedenlerle sonradan ölen sigortalı için cenaze ödeneği verilmesi.

Deprem mağdurları için sigorta kolları primi yatırılmış ve genel sağlık sigortası primi dâhil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması şartı aranmaz. Kurumun

aktüeryal dengesini korumak amacıyla deprem mağdurlarına tam hak sahibi olarak yapılacak ödemeler, kuruma yatırılmış sayılacak primler ve diğer ödemeler Kurum bütçesine bu amaçla konulacak veya aktarılabak özel ödeneklerden karşılanır.

Bu bölümde yer alan süre ve sınırlamalar deprem mağdurları için uygulanmaz. Bu süre ve sınırlar tam sigortalı hak sahipleri için uygulanan süre ve sınırlara çıkarılır.”

MADDE 5- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa 42’nci maddesinin sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“MADDE 42/A – Bu bölümde yer alan süre ve sınırlamalar deprem mağdurları için uygulanmaz. Bu süre ve sınırlar tam sigortalı hak sahipleri için uygulanan süre ve sınırlara çıkarılır.

Kurumun aktüeryal dengesini korumak amacıyla deprem mağdurlarına tam hak sahibi olarak yapılacak ödemeler, kuruma yatırılmış sayılacak primler ve diğer ödemeler Kurum bütçesine bu amaçla konulacak veya aktarılabak özel ödeneklerden karşılanır.

MADDE 6- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7- Bu kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.